

Er ref/dnr: 00118-2023

Vårt dnr: 2023/0071

Havs- och vattenmyndigheten

Stockholm 9 februari 2023

Yttrande gällande ändrade regler för fiske efter ål i havet 2023/2024

Sammanfattning

- Naturskyddsföreningen är mycket kritisk till Havs- och vattenmyndighetens förslag som förlägger den utökade förbudsperioden för fiske efter ål i havet till en period då utökningen inte kommer ha någon effekt på ålens överlevnad.
- Föreningen vill istället att det införs en förbudsperiod från den 1 juli till den 31 december 2020, vilket skulle ge en maximal minskning av ålfångsten i havet med hela 95 procent.
- En ålförvaltning som tar ålens akuta situation på allvar borde medföra att ålfisket stoppas tills det finns tydliga tecken på att beståndet återhämtat sig och att försiktighetsprincipen tillämpas vid alla beslut som rör fiskeregleringar för ål.

Bakgrund

Inför fiskeåret 2018 kom EU-kommissionen med förslaget att stoppa fisket av ål över 12 cm i alla EUs vatten. EUs ministerråd beslutade istället att detta fiske ska förbjudas endast under tre månader per år och att varje medlemsland får stor beslutanderätt i val av tidpunkt för när ålfiskeförbudet ska gälla. EUs ministerråd har därefter årligen på förslag från EU-kommissionen beslutat om ett årligt tremånaders fiskestopp som varje medlemsstat har viss beslutanderätt över när det förläggs, men med allt skarpare skrivningar om att tidpunkten ska väljas i syfte att skydda migrerande ål och därmed bör förläggas till den period då ålen vandrar som mest. Till skillnad från den första förbudsperioden har de senare besluten även gällt ål under 12 cm samt inkluderat fritidsfisket. Mellan åren 2018 och 2022 har Sverige har inom ramen för besluten som regel förlagt stoppet till den period då det påverkar fisket så lite som möjligt, det vill säga tvärs emot intentionen för fiskestoppet: att skydda migrerande ål¹. År 2022 förlades stoppet mellan oktober och december

¹ [FishSec 2021. Annual three-month eel fishing closures – do they protect the migrating eels in Europe?](#)

på grund av tvingande skrivningar i beslutet om att det ska förläggas till den period då mest migration sker.

Inför 2023 har EUs ministerråd beslutat om att fiskeförbudet ska utökas från tre till sex månader, antingen under en sammanhängande period eller under flera perioder. Om det ska ske under flera perioder ska en av perioderna för Östersjöområdet förläggas mellan oktober och december 2023, och en ytterligare tremånadersperiod någon gång mellan 1 mars och 31 augusti 2023 (dvs september är inte en valbar månad vid ett uppdelat stopp).

I den aktuella remissen föreslår Havs- och vattenmyndigheten att ett sammanhängande fiskestopp ska ske mellan den 1 oktober 2023 och den 31 mars 2024. Detta trots att ålens migration i Sverige huvudsakligen sker mellan juli och december och att inget fiske sker under perioden januari till mars.

Specifika synpunkter

Den europeiska ålen är akut hotad²³ och Internationella havsforskningsrådet (Ices) har i tjugo år efterfrågat att den mänskliga påverkan på ålen ska minska till så nära noll som möjligt⁴. Trots detta pågår fortfarande fiske på europeisk ål. Naturskyddsföreningen vill att ålfisket stoppas inom hela EU tills det finns tydliga tecken på att beståndet återhämtat sig. Föreningen anser att det svenska systemet, som trots att fiskeförbud generellt råder ger ett antal yrkesfiskare längs den svenska kusten tillstånd att fiska ål, är mycket olyckligt. Det senaste ministerårsbeslutet gör det emellertid möjligt att kraftigt minska fiskeridödligheten på ål i Sverige, en möjlighet som Havs- och vattenmyndigheten helt försitter genom att föreslå att det utökade stoppet ska förläggas under en period då inget fiske sker i Sverige.

Ices utvärdering av ålförvaltningsplanerna från 2022 rekommenderar att det läggs ett fokus på de åtgärder som med hög sannolikhet har effekt på ålens överlevnad genom att minska dödligheten och tillåta en ökad utvandring⁵. En utökad reglering av fisket är inte bara en av de åtgärder som har säkrast effekt på överlevnaden för vandrande ål, det är också den åtgärd som är *enklast* att införa *omgående*. Inom ramen för det gällande ministerrådsbeslutet finns möjlighet att införa det sex månader långa fiskestoppet från juli till december 2023, vilket skulle resultera i en betydligt minskad fiskeridödlighet inte bara i Sverige utan i hela Östersjön.

EU-kommissionen har sedan 2017 visat en tydlig intention att vilja minska dödligheten för vandrande ål. EUs ministerråd har som regel inte beslutat fullt

² <http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/206063>

³ <https://www.iucnredlist.org/species/60344/12353683>

⁴ [ICES \(2022\): European eel \(*Anguilla anguilla*\) throughout its natural range. ICES Advice: Recurrent Advice.](#)

⁵ [EU request for technical evaluation of the Eel Management Plan progress reports. In Report of the ICES Advisory Committee, 2022. ICES Advice 2022, sr. 2022.07.](#)

ut enligt EU-kommissionens förslag, men intentionen om att minska dödligheten för vandrande ål har trots allt legat fast. Havs- och vattenmyndigheten har konsekvent sedan det första ålfiskestoppet föreslagit och infört stängningsperioder som inom ramen för besluten i princip har en *så liten inverkan på fisket som möjligt*. Att även i år fortsätta motverka intentionen i det utökade fiskestoppet – genom att förlägga det så att det inte blir någon förbättring *alls* – rimmar mycket illa med den svenska självbilden av att vara en nation som ligger i framkant när det gäller en omställning till ett miljömässigt hållbart fiske. Myndigheten hävdar att det finns nya opublicerade data på ålvandring genom Öresund under perioden januari till februari, men även om det skulle stämma så förekommer det varken historiskt eller i dagsläget något fiske under denna period. Under juli till september förekommer det däremot ett fiske i Öresund. 2022 motsvarande det 20 procent av hela Sveriges ålfiske. Räknas hela svenska kustfisket under denna period in, skulle den fiskerirelaterade dödligheten på ål i svenska hav kunna minskas med hela 95 procent, motsvarande 50 ton.

Statusen för ålbeståndet är fortsatt kritisk, trots alla insatser som gjorts inom ramen för ålförvaltningsplanerna i EU⁶. Att, som Havs- och vattenmyndigheten, hänvisa till tidigare åtgärder och tidigare minskat fiske är inte tillräckligt. Givet artens hotstatus och Ices tydliga rekommendationer under de senaste tjugo åren borde allt fiske på ål ha stoppats för länge sedan. I år har Havs- och vattenmyndigheten chansen att kraftigt minska dödligheten på ål i Sverige genom beslut om fiskestopp som medför ett drastiskt minskat fiske. Det är det minsta som kan göras för att försöka uppnå en hållbar förvaltning av just denna fiskeresurs.

Naturskyddsföreningen vill därför förorda att Havs- och vattenmyndigheten beslutar om fiskestopp mellan den 1 juli och den 31 december 2023.

Detta remissvar har utarbetats av Stina Tano, sakkunnig marina ekosystem och fiske vid rikskansliet, med hjälp av Therese Börjesson chef för Hav, vatten och miljögifter på Naturskyddsföreningen.

För Naturskyddsföreningen

Stockholm dag som ovan

Johanna Sandahl
ordförande

Therese Börjesson
chef för Hav, vatten och miljögifter

⁶ [EU request for technical evaluation of the Eel Management Plan progress reports. In Report of the ICES Advisory Committee, 2022. ICES Advice 2022, sr. 2022.07.](#)